

Çocuk tacizi yetişkinlerin sorumluluğu



BİLGE YAĞMURLU *

byagmurlu@ku.edu.tr

* Koç Üniversitesi

Zorbalık yapan veya tacizde bulunan çocuklar konusunda ebeveynlere rol düşüyor. Çocuğu erken olgunlaştırma hevesleri kötü sonuçlara yol açıyor. Çocuğun gelişimi yavaş yavaş oluyor, beyin zaman içinde olgunlaşıyor. Bilişsel gelişim, dürtü kontrolü bunun bir parçası. Her şeyin bir zamanı var diyoruz, belli video oyunları, filmler, her türlü yazılı, görsel basın içeriği...

Kime olursa olsun, eziyet insanın içini acıtıyor. Bu eziyet çocuğa yapıldığında daha bir acı. Konu çocuğa tecavüz olduğunda çok dayanılmaz. Konu, çocuğun çocuğa tecavüzü ve üstüne bunu kaydedip izlemek, zorbalık etmek için kullanmak olduğunda... aklı zorluyor.

Türkiye’de çok kötü şeyler oluyor; olan bu çok kötü şeyler giderek artıyor. Diyebilirsiniz ki, mahalledeki kızları, hatta kendi kızlarını hayatları boyu mahzende köle edenler Batı’nın en ileri ülkelerinde de yok mu? Ama bir bilerseniz bizde ensestinin yaygınlığını ve ortaya daha nelerin çıkmadığını.

Haberleri okumak, duymak istemez hale geliyoruz, değil ki üzerinde düşünmek, kafa yormak. Çünkü çok ağır, çünkü bizi çaresiz hissettiriyor, düşüncesi bile bizi fena eziyor. Ağzında kim bilir hangi tatta bir çiklet, gülümseyerek kameraya bakan küçük kızın başına gelen eziyeti düşünmek istemediğimiz gibi, bu son vahim tecavüz olayını da aklımıza getirmemeye, geldikçe savuşturmaya çalışıyoruz. Zihin de, kalp de kaldırmıyor bunları keza. Ama bir yandan da bir ses diyor ki, birileri bunları yaşadıysa

ve hayatından olduysa veya yaşamının sonuna kadar hafızasından silmeyecek ödeyecekse bedelini, sen de bir zahmet düşünür.

Yıllardır verdiğim bir ders, gelişimsel psikopatoloji. Bahsettiğimiz konu psikolojik bozukluklar nasıl, neden ortaya çıkar. Eğlenceli tarafı yok haliyle. Böyle bir konuyu oyunlarla, hikâyelerle süsleyip neşeli hale sokamam; sadece nasıl düşünülmesi gerektiğini anlatırım, bilgi veririm. Ama bugün burada didaktik olmak da istemem. Çok üzücü ve zor konular, psikolog olsanız da... Yine de okuyanların aklında birkaç mesaj kalsa belki, o da bir şeydir diye düşünerek yazdım.

Zorbalık hiçbir yaşta normal değil

İnsanların birbirlerinin gözünden olaylara bakabilmeleri, birbirlerinin düşüncesi ve hislerini anlayabilmeleri küçük yaşta başlar. Dürtü kontrolü becerisi de... Ve okul çağında bu beceriler önemli ölçüde olgunlaşmıştır. Çocuklar arasındaki şiddeti, tacizi normal gelişimin bir parçasıymış gibi anlatmak fevkalade hatalı ve sakıncalıdır. Zorbalığın soyut düşünememe sorunu ile bir alakasının

olmadığına şüphe yok. Bir dönem araştırmacılar, okul zorbalığındaki sorunun empati yoksunluğundan kaynaklandığını düşünerek zorbalık yapan çocuklara empati eğitimi vermişlerdi. Bu müdahale araştırmalarının sonuçları, empati eğitimi ile karşısındakinin canını nasıl, ne kadar acıttığını daha iyi öğrenen çocuklarda zorbalık davranışlarının arttığını gösterdi.

Kıssadan hisse, “soyut düşünce gelişmediği için çocuk zalimce davranışlarının sonuçlarını anlayamıyor, bu yüzden eziyet ediyor” kadar yanlış bir açıklama olamaz. Cinsel taciz, saldırının en ağır halidir ve her yaş için psikopatolojidir. Psikologlara düşen, çocuk tecavüzünü olağanlaştırmak değil, bir patoloji olarak ele almak, neden olabileceğini açıklamak, önleyici tedbirleri anlatmak ve yol gösterici önerilerde bulunmak.

Gizleniyor...

Araştırmalar çocuklar arasında zorbalık ve cinsel tacizin arttığını gösteriyor. Sadece Türkiye’de değil, genel olarak dünyada da. Kız çocuklar erkeklere göre daha fazla cinsel istismara uğruyor. Erkek çocuklar arasındaki